

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 641/2013-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Er 3517/2007 a jeho uznesením z 9. novembra 2011, ako aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 14 CoE 170/2012 a jeho uznesením z 21. mája 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. októbra 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách len „sťažovateľ“), zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Er 3517/2007 a jeho uznesením z 9. novembra 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“), ako aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 CoE 170/2012 a jeho uznesením z 21. mája 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. V rámci zmluvného vzťahu založeného zmluvou o úvere pristúpila po dohode s dlžníkom k uzatvoreniu rozhodcovskej doložky, resp. rozhodcovskej zmluvy, ktorá založila právomoc Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného Slovenskou rozhodcovskou, a. s., B. (ďalej len „Stály rozhodcovský súd“), rozhodovať o právnom postavení zmluvných strán pri vzniku sporu. Vzhľadom na omeškanie dlžníka a návrh sťažovateľky, aby Stály rozhodcovský súd autoritatívne deklaroval právo sťažovateľky na úhradu peňažnej pohľadávky a uložil dlžníkovi povinnosť platiť, bola dlžníkovi na základe rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľke pohľadávku spoločne s príslušenstvom. Z dôvodu nesplnenia povinnosti zo strany dlžníka bola sťažovateľka nútená domáhať sa splatenia pohľadávky aj s príslušenstvom prostredníctvom exekúcie na podklade exekučného titulu (rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu, pozn.). Okresný súd poveril súdneho exekútora vykonaním

exekúcie, avšak v priebehu jej vykonávania následne ex offo exekúciu uznesením sp. zn. 11 Er 3517/2007 z 9. novembra 2011 zastavil; na základe odvolania sťažovateľky bolo napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdené uznesením krajského súdu sp. zn. 14 CoE 170/2012 z 21. mája 2012.

Sťažovateľka v sťažnosti formuluje výhrady voči právnym záverom vyplývajúcim z napadnutého uznesenia okresného súdu a krajského súdu, ktorým vytyka ich nesprávnosť z hľadiska právneho posúdenia relevantných hmotnoprávných ustanovení príslušných právnych predpisov vzťahujúcich sa na predmetnú právnu vec, a zároveň podáva vlastnú interpretáciu príslušných právnych predpisov aplikovateľných na právne veci, ktoré tvorili právny základ napadnutých konaní. Za relevantné pochybenie v postupe okresného súdu a krajského súdu sťažovateľka považuje predovšetkým skutočnosť, že o zastavení uvedeného exekučného konania bolo rozhodnuté bez toho, aby bolo predtým prerušené konanie, resp. rozhodnuté o návrhu sťažovateľky na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) z dôvodu potreby podania žiadosti Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Sťažovateľka tiež tvrdí, že v jej veci konajúce súdy nesprávne aplikovali ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

Vo vzťahu k namietanému postupu krajského súdu v napadnutom konaní sťažovateľka osobitne zdôrazňuje, že k namietanému porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo tým, že krajský súd nenariadil pojednávanie, *„aj keď k tomu bol podľa zákona povinný a odvolanie prejednal bez osobnej účasti sťažovateľa“*.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením, ako aj porušenie jej základných práv podľa

čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením, napadnuté uznesenie okresného súdu a napadnuté uznesenie krajského súdu zruší a vec vráti na ďalšie konanie a zároveň jej prizná primerané finančné zadost'učinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a k porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru napadnutým postupom a napadnutým uznesením okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka sťažnosťou napáda postup okresného súdu v napadnutom konaní a napadnuté uznesenie okresného súdu vydané v tomto konaní, ktorým okresný súd exekúciu zastavil.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti namietanému postupu a napadnutému uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým postupom a konaním krajského súdu

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010). Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04) súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd zdôrazňuje, že zásadne nemá oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je

zastupovať všeobecné sudy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Za relevantné pochybenie v postupe krajského súdu sťažovateľka považuje predovšetkým skutočnosť, že potvrdil rozhodnutie okresného súdu o zastavení uvedeného exekučného konania bez toho, aby bolo predtým prerušené konanie, resp. bolo rozhodnuté o jej návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP z dôvodu potreby podania žiadosti Súdnemu dvoru o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, a ďalej tiež preto, že krajský súd nenariadil pojednávanie na prerokovanie jej odvolania. Sťažovateľka namieta, že krajský súd „neprihliadol k odvolacím dôvodom“, ktoré uviedla vo svojom odvolaní, pričom „v odôvodnení uznesenia prakticky prevzal závery a nadväznú argumentáciu súdu prvého stupňa, pričom však z obsahu tohto uznesenia nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by poukazovali na to, že došlo týmto súdom k reálnemu preskúmaniu rozhodujúcich otázok“.

Ústavný súd po preskúmaní sťažnosti zistil, že argumentácia sťažovateľky obsiahnutá v sťažnosti je v podstate totožná s jej argumentáciou použitou v celom rade jej predchádzajúcich sťažností, o ktorých už ústavný súd rozhodol tak, že ich vo vzťahu k napadnutým uzneseniam krajského súdu, potvrdzujúcim rozhodnutia okresných súdov o zastavení exekúcie odmietol ako zjavne neopodstatnené. Sťažovateľka označila len iné konanie odvolacieho súdu, v ktorom jeho napadnutým postupom a napadnutým uznesením malo dôjsť k porušeniu ňou označených práv. Z takmer identickej argumentácie sťažovateľky uvedenej v posudzovanej sťažnosti možno vyvodiť, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu obsahovalo z hľadiska skutkových zistení a právneho posúdenia veci krajským súdom obdobné závery, ako vo veciach, ktoré už boli ústavným súdom preskúmané a rozhodnuté (pozri m. m. IV. ÚS 467/2012, III. ÚS 7/2013, I. ÚS 409/2012).

Vzhľadom na tieto skutočnosti vyvstáva otázka, aký význam a efektivitu má pre ňu opakované podávanie sťažností ústavnému súdu v skutkovo a právne takmer identických veciach, keďže aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) nie je nevyhnutné ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ sa tento javí z materiálneho hľadiska v obdobných prípadoch ako neefektívny.

V naznačenom kontexte ústavný súd poukazuje na judikatúru ESLP k čl. 13 dohovoru, z ktorej možno identifikovať požiadavky kladené na vlastnosti vnútroštátnych prostriedkov nápravy, ku ktorým patrí požiadavka ich prístupnosti, adekvátnosti a praktickej účinnosti (k tomu pozri KMEC, J. et al. Evropská úmluva o lidských právech. Velké Komentáře. Praha. C. H. Beck, 2012, s. 198). Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy i v prípade pochybnosti o jeho účinnosti vyplýva taktiež z ustálenej judikatúry ESLP (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok zo 6. novembra 1980, č. 7654/76, § 37), táto sa však uplatní v prípadoch, keď pochybnosti sťažovateľa o účinnosti prostriedku nápravy nie sú podložené dostatočnými argumentmi, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že takýto prostriedok nápravy ponúka primerané vyhliadky na úspech, napr. s ohľadom na ustálenú vnútroštátnu judikatúru (Radio France a ďalší proti Francúzsku, rozhodnutie ESLP z 23. septembra 2003, č. 53984/00, § 34).

S poukazom na uvedené skutočnosti a prihliadajúc na zásadu efektivity a procesnej hospodárnosti konania sa ústavný súd v rámci predbežného prerokovania tejto sťažnosti plne stotožňuje s dôvodmi uvedenými vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach (napr. uznesenia sp. zn. IV. ÚS 467/2012 z 18. septembra 2012, sp. zn. III. ÚS 7/2013 z 15. januára 2013, sp. zn. I. ÚS 409/2012 z 22. augusta 2012) týkajúcich sa takmer identických sťažností sťažovateľky, ktoré boli ústavným súdom v častiach týkajúcich sa rozhodnutí odvolacieho súdu odmietnuté z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky v tejto časti s poukazom na svoje predchádzajúce rozhodnutia [teda bez

potreby podrobnejšieho (opakovaného) odôvodňovania svojich právnych záverov] odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. októbra 2013